

Déclaration du gouvernement sur la situation économique, sociale et financière du pays 2019

08.10.2019

« Weider maachen amplaz weidermaachen »

Xavier BETTEL,

Premier ministre, Ministre d'Etat

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Ech soen lech et ganz éierlech, et ass fir mech perséinlech schwéier haut hei virun lech ze stoen an iwwer déi aktuell Situatioun vun eisem Land ze schwätzen, iwwert dat, wat an de leschte Méint a Joren areecht ginn ass an iwwert, dat wat virun eis läit, iwwer d'Prioritéiten an déi politesch Ausrichtung.

Et ass schwéier iwwert d'Perspektiven ze schwätzen zu engem Ament, wou eng Persoun, déi d'Prioritéite vun de nächste Jore mat ausgeschafft huet, net ka bei eis sinn.

De Felix Braz ass net just e Mënsch, dee mir immens no ass, e Frënd an en Alliéierten; De Felix Braz war an de leschte Joeren eng Stäip an e Wichtegen Deel vun deem Fundament, wat de Succès vun där Koalitioun an de Succès vu Lëtzebuerg mat erméiglecht huet.

Et ass ganz sécher wouer, dass een net all Iwwerzeegungen deelt.

D'Oppositioun ass per Definitioun mat villem net d'accord, wat Verrieder vun der Majoritéit als Äntwerten op wichteg Froe proposéieren. Och an der Koalitioun si mir natierlech net op all Punkt an ëmmer der selwechter Meenung. Ech mengen awer behapten ze kënnen, dass am Kär vun deem wat eis undreift fir Politik ze maachen, grouse Konsens besteet.

Et geet eis drëm dat bescht ze areeche fir déi Mënschen, déi hei am Land wunnen, liewen a schaffen.

Dat gëllt och fir de Felix Braz. De Vize-Premier vun dëser Regierung an e Mënsch, dee mir als intelligent, devouéiert, loyal a konsensorientéiert kennen, e Mënsch, dee sech intresséiert fir alles an dee Courage huet vir och déi Themen unzegoen, déi manner bequem sinn.

Mir wëssen haut, dass de Felix Braz gesondheetlech ganz schwéier ugeschloen ass an e wäite Wee viru sech huet fir erëm gesond ze ginn. Mir wëssen haut och, dass e Retour a seng wichteg Roll an der Regierung fir den Ament net méiglech ass. Mir wënschen him Courage an Zouversicht fir no senger Gesondheet ze kucken. Mir wënsche senger Famill, senge Frënn an deene Mënschen, déi hie begleeden déi néideg Stärkt an Energie. De Felix ass ëmgi vu Mënschen, deenen hie vill bedeit an déi him vill bedeiten. Ech sinn iwweezeegt, dass hien, déi néideg Kraaft kritt a beschtméiglech encadréiert ass fir sech ze erhuelen.

Mir hunn als Regierung eng Responsabilitéit, eng Aufgab an en Optrag. D'Bierger vun dësem Land hunn eis gewielt fir, dass mer eist bescht ginn. Mir hunn den Optrag d'Land esou ze féieren, dass haut an och an Zukunft d'Liewen zu Lëtzebuerg liewenswäert ass a bleift, dass déi sozial Ofsécherung erhalen an d'Ëmwelt protegéiert gëtt, dass d'Wirtschaft fonctionnéiert, Wuelstand a Liewensqualitéit garantéiert ass.

Dat, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, muss e gemeinsam Zil sinn an dobäi huet jidderee säi Rôle. D'Regierung gëtt hirer Aufgab gerecht, wann se Äntwerte gëtt op d'Erausforderunge vun eiser Zäit an d'Chamber gëtt hirer Aufgab gerecht, wa se d'Regierung dobäi begleet, kontrolléiert oder kritiséiert.

Dat ass richtig esou an dat soll och esou sinn.

D'Regierung kritt mam Här Kox e neien, awer ganz experimentéierte Member. De Minister fir de Logement an delegéierte Minister fir d'Défense an d'Sécurité interieure steet viru groussen Aufgaben an ech wënschen him eng glécklech Hand an senger Funktioun.

D'Regierung ass elo ee Joer am Amt an et ass an deem Joer vill geschitt. Mir hu wichteg Projeten op de Leescht geholl an ëmgesat.

“Dës Koalitioun ass net ugetruede fir weiderzemaachen, mee fir weider ze maachen.”

Mir sinn an enger ganz kruzialer Phase fir d'Zukunft vun eisem Land. Et ass elo, wou mir bestëmmen, wéi Lëtzebuerg sech als Gesellschaft weider entwéckelt, wéi mer eis Wirtschaft ausriichten, wou d'Prioritéiten an der Landesplanung leien, wéi mer de Wuelstand an d'Liewensqualität erhalen a stärke kënnen. Et ass och haut, wou mer decidéieren, wéi eisen Rôle als Member vun der Europäescher Unioun an der Zukunft ausgesäit a wéi mer déi Staategemeinschaft weider ausriichten.

Et ass och haut, wou mer als Weltgemeinschaft decidéieren, wéi mer mat eisem Planéit ëmginn a wéi mer déi global Erausfuerderung vun Klimawuessel, Aarmut an Konflikter kënnen meeschteren.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

De Klimawuessel ass de Sujet, deem d'Mënschen beweegt. Et beweegt d'Leit queesch duerch d'Welt.

Wien haut drun zweiwelt, dass d'Äerderwiermung an d'Konsequenzen dovunner eng vun de gréissten Erausforderungen vun eiser Zäit sinn, dee verkennt d'Realiteit.

Mir kréien de Changement an der Tëscht virun eiser Dir zerwéiert. Déi schro Wiederan an d'Iwwerschwemmungen déi mer déi lescht Joren am Ärendall an am Mëllerdall erlieft hunn sinn en Zeechen, esou ewéi och déi méi heefeg Stierm an Iwwerschwemmungen an eise Regiounen. Weltwäit ginn et Phenomener, déi weisen, dass d'Klima sech an de leschte Joren a Joerzénge dramatesch verännert huet. Et ass onëmstridden, dass d'Duerchschnittstemperatur op eisem Planéit am Gaang ass an d'Luucht ze goen an et ass onëmstridden dass de Mënsch säin Undeel dorunner huet. Et ass mer bewosst – an ech hunn där Artikelen och gelies – dass et Wëssenschaftler gëtt, déi verschidden Aspekter unzweiwelen an de Rôle vum Mënsch manner grouss aschätzen. Um Enn, muss een sech awer d'Fro stellen, ob dat wierklech dat ass, wat zielt.

Sécher ass, dass mer e Changement erliewen. An et ass sécher, dass dat Konsequenzen op eist Liewen huet.

Virun 2 Wochen ass de IPCC-Klimarapport vun der UNO erauskomm iwwert den Afloss vum der Äerderwiermung op den Zoustand vun den Ozeaner an den Äismassen. Un deem Rapport hunn 130 Experten aus der ganzer Welt mat geschafft. Si hunn zwee Joer laang d'Auswierkunge vum Klimawissel op d'Mierer, op Inseln, op d'Äis an de Polarregiounen an de Gletscher analyséiert. Iwwer eenzel Formulatiounen an deem Rapport gouf deeglaang gestridden, mee déi

fundamental Analys an d’Feststellungen si net a Fro gestallt ginn. Déi 195 Memberlänner vum Weltklimarot hunn dem Rapport zougestëmmt.

Et gi verschidde Szenarie presentéiert an et ginn duerchaus och verschidde Vuen iwwer d’Gravitéit vun den eventuelle Konsequenzen. Wat awer schockéiert a schockéiere muss, ass, dass och dee favorabelste Szeanrio extrem Konsequenzen op d’Liewen op eisem Planéit huet.

“Wa sech näischt ännert, wa mir näischt änneren, dann huet dat dramatesch Auswierkunge fir eis a fir déi Generatioun, déi no eis kënnt.”

Dat wier irresponsabel, ganz einfach net richtig a net gerecht.

Am Joer 2100 sinn d’Gletscher an den Alpen zu 80% verschwonnen. De Niveau vum Mier läit op mannst 1 Meter iwwert dem vun haut. Ganz Regiounen un de Küsten, wou haut ronn 700 Milliounen Mënsche wunnen, si net méi bewunnbar. Iwwerschwemmungen an extrem Wiederphenomener, Stierm an Tornadoe sinn net méi déi historesch Ausnam, mee ginn zu reegelméisseg Katastrophe, virun allem - awer net nëmmen - an de Küsteregionen. Den ekologesche System ass komplett op der Kopp, d’Mierer wäerte wéinst Temperatur an Iwwersaierung als Liewensraum vir vill Déieren a Planzen ausfalen.

Et wäert a ville Regiounen op eiser Äerd ganz einfach net méi méiglech sinn ze liewen.

Et feelt un Drénkwaasser a landwirtschaftlech notzbare Flächen. D'Natur kann sech net upassen un déi Konditiounen, well et einfach ze séier geet. D'Erwierme vun eisem Planéit geet haut duebel esou séier, ewéi am leschte Joerhonnert. Mir hunn d'Limitt vun deem, wat ze verdroe wier laang iwwerschrott.

Mee. Et ass net ze spéit. Och do ass d'Wëssenschaft sech eens.

De Mënsch kann eppes veränneren. Duerch e Changement an der Aart a Weis, wéi mer liewen, kënne mer eppes bewierken. D'Bierger – a virun allem déi Jonk – fuerderen zu Recht vun eis, dass mer handeln, dass mer aktiv ginn an eis konsequent derfir asetzen, déi schiedlech CO2 Emissiounen ze reduzéieren.

Et ass eis bewosst. D'Regierung ass determinéiert fir déi Ziler, déi mer eis zu Lëtzebuerg ginn hunn och ze areechen.

“D'Reduktioun vun den Zäregasemissiounen vu Minus 50-55% bis 2030 par rapport zu den Emissiounen vun 2005 ass eis fest Zil.

Den Undeel un erneierbaren Energië soll an de nächsten 10 Joer op 23-25% eropgoen.”

Mir halen um Accord vu Paräis fest a viséieren net just fir Lëtzebuerg, mee och op europäeschem Niveau, dass bis 2050 de Niveau vun “netto Null” areecht gëtt, also net méi Kuelendioxid an d'Atmosphär ausgestouss gëtt, wéi gläichzäiteg kann absorbéiert ginn.

Lëtzebuerg erlieft den Ament schonn eng Energietransioun. Den Undeel vun der Wandenergie ass an de leschten 10 Joer em dat 5 facht an d'Luucht gaangen. Déi selwecht Entwécklung hu mer bei der Solarenergie.

Wann een eleng d'Privathaushalter kuckt, si mer um gudde Wee mat engem Stromverbrauch, deen zu 60 % erneierbaren Energien gedeckt ass. Mir hunn awer eng Populatioun, déi weider wisst an eng Industrie, déi zum Deel energieintensiv ass. Dofir wëlle mer den Undeel un erneierbaren Energië massiv erhéijen an dat och fërderen. D'Solarenergie ass do e Beräich, deen nach grouss Potentialer hei am Land opweist. D'Bierger an d'Entreprisé weisen ëmmer méi Interêt un der Installatioun vu Solaranlagen an d'Regierung begleet déi Entwécklung och duerch d'Eropsetze vun den Aspeistariffer fir Solarstrom, déi mer am Fréijoer decidéiert hunn.

An Zukunft gött dernieft och d'Méiglechkeet geschaf fir kleng Photovoltaikanlage mat enger Puissance vun ënner 10 Kilowatt ze fërderen. Et gött e nationalen Effort gemaach un deem d'Bierger sech kënnen a solle bedeelegen. Dat am klengen, mee och am grouse Styl. Mir hunn dofir och e Kader geschaf fir gréisser Kooperativen ze grënnen, wou op Surfacen déi sech eegenen, Anlage vun tëscht 200 a 500 Kilowatt kënnen installéiert a staatlech ënnerstëtzt ginn.

Doniewt gin och all Joer iwert en Appel d'offres méi grouss industriell Flächen fir Photovoltaik ausgeschriwen, esou dat mer och an der Economie eng Transitioun kréien.

An et besteet eng grouss Nofro fir sech ze bedeelegen an der Populatioun an och bei den Entreprises. Et ginn den Ament ronn 700 Demanden traitéiert, déi e

Potential opweise vun iwwer 50 Megawatt, wat der Consommatioun vun ongeféier 33.000 Leit hei am Land entsprécht.

Mir sinn also zouversichtlech a ginn dervun aus, dass mer an de nächste Joren nach eng Kéier en däitleche Boost bei der Photovoltaik erliewen. Lëtzebuerg ass am europäesche Verglach schonn haut e Land vun der Solarenergie.

Mir leien op der 7. Plaz an der Europäescher Unioun, wat den Undeel un Leeschtung aus der Photovoltaik pro Awunner betrifft. Eist Zil ass et awer eis do nach ze verbessern.

Dernieft mussen mer natierlech och déi positiv Entwécklung bei der Energieeffizienz weider féieren.

“Déi bescht Energie ass déi, déi mer guer net mussen produzéieren.”

Mir wëssen, dass mer op deem Punkt vill kënnen areechen. Mir wëssen et, well schonn d’Efforte vun de leschte Joren hir Resultater weisen. D’Zäregasemissiounen pro Awunner ass an de leschten 10 Joer erof gaangen zu Lëtzebuerg. An dat trotz engem konstante Wuesstem vun der Economie.

Mir müssen dat weider féieren an d’Norme fir funktionell Gebaier deene privaten Haiser upasse – dat heescht, dass och Bürosgebaier an Zukunft méi energieeffizient mussen sinn.

Den Ausbau vum öffentlechen Transport, de massiven Ausbau vun den Infrastrukture vu Bus, Bunn, Tram an d’Gratuitéit vun den öffentlechen Verkéiersmëttel ass e weidert Element an deem Puzzle, deen eisen nationalen

Effort fir d'Reduktioun vun de CO2 Emissiounen duerstellt. D'Förderung vun der Elektromobilitéit an domadder och den Ausbau vum Réseau vun de Luetstationen ass eng weider Initiativ vun enger konsequenter Klimapolitik.

Mir brauche Konsequenz an dierfe keng Zäit verléieren.

Allerdéngs, an dat soen ech mat enger gewässer Frustratioun, déi ech net wëll verstoppen: D'Zukunft hänkt net eleng vun eis of, net vun eis zu Lëtzebuerg an net vun eis als Member vun der Europäescher Unioun.

“Et geet net ouni China, et geet net ouni d'USA , net ouni Indien an et geet och net ouni déi Länner déi am Gaang sinn hir Wiertschaft ze entwéckelen. Et ass dobäi näischt schwaarz a wäiss an et wier och falsch d'Schold eleng bei dese Länner sichen ze goen.”

Ech ënnersträichen, dass d'Emissiounen pro Awunner gerechent bei eis zu Lëtzebuerg iwwert deem Wäert läit vu China an ongeféier um Niveau vun den USA.

Et geet also net fir ze soen, déi aner sollen hir Hausaufgabe maachen a mir leeën d'Hänn an de Schouss bis d'Courbe vun anere Länner op eisen Niveau erof kënnen.

Et geet net drëms eis aus der Responsabilitéit eraus ze huelen. Awer mir müssen et fäerdeg bréngen och eis Partner op béide Säite vun der Weltkaart mat an d'Boot ze huele fir dass kee vun eis ënner geet.

Lëtzebuerg ënnerstëtzt dofir d'Beméiungen vun der Europäescher Kommissioun fir bei Verhandlungen mat Drëttstaaten de Fanger an déi Wonn ze leeën an ze insistéieren, dass d'Standarden héich sinn. Mir huelen och eis Responsabilitéit als

eent vun deene Länner mat deem prozentual héchsten Taux un Entwécklungshëllef weltwäit.

“Ech hunn déi viregt Woch um Klimasommet zu New York annonciert, dass Lëtzebuerg an de nächste 5 Joer 200 Milliounen Euro un Hëllef deblockiert fir déi Länner, déi als éischt an am Meeschte vum Klimawissel betraff sinn. “

Eis jährlech Contributiounen fir de Klimafong gi verduebelt an dat ouni Impact op de Budget vun 1% vum Revenu National Brut, dee souwisou virgesinn ass fir d’Kooperatioun an eise Pays Cibles.

Mir engagieren eis. Heiheim, an Europa an am Rescht vun der Welt.

Mee et geet eis net duer.

Mir wëllen eng gesamtpolitesch Approche, déi de Kritäre vun der Nohaltegkeet gerecht ginn.

Dat huet en Afloss op verschidde Beräicher vun eisem Liewen. De Klimawissel ass och an net zu lescht eng sozial Fro, déi wäit iwwert dee reng ekologeschen Aspekt eraus geet. Déi sozial Kohesioun zu Lëtzebuerg, esou wéi op anere Plazen op der Welt wäert sech an Zukunft och op der Fro vum Klima stellen an op de Léisungen déi mer proposieren.

An natierlech huet et och en Afloss op déi wirtschaftlech Entwécklung vun eisem Land.

Eng positiv ekonomesch Entwécklung steet awer net am Widdersproch zu ambitiése Klimaziler. Am Géigendeel.

“D’Geschicht léiert eis, dass Verbesserungen ëmmer och duerch Innovatioun, duerch Weiderentwécklung, duerch Technologie an och duerch eng industriell Entwécklung kënn. “

Dat gëllt fir eng Verbesserung vun den Aarbechtskonditiounen, et gëllt fir de medezinesche Fortschrëtt an et gëllt och fir eng verbessert Liewensqualität.

Als Wirtschaftsstanduert hu mir eis an de leschte Joren staark diversifiéiert. D’Finanzplaz ass a bleift ee vun eise wichtigste Secteuren, de Beräich vun de neien Technologien huet sech dernieft rasant weider developpéiert, mee och déi industriell Betriber an natierlech de Mëttelstand gehéieren zu de Piliere vun eiser Ekonomie.

D’Betriber, déi bei eis implantéiert sinn, déi grouss esou gutt ewéi déi kleng, sinn den Ament an enger Mutatioun an investéieren an nei Technologien, déi och hëllef Energie ze spueren an Emissiounen ze reduzéieren. De Staat begleet dës Entrepreneuren dobäi an ënnerstëtzt ganz geziilt Investitiounen, déi d’Energieeffizienz verbessern. Dernieft promovéiere mer awer och geziilt d’Entwécklung an d’Recherche, déi et erlaabt och an Zukunft méi nohalteg ze produzéieren. Dat gëllt zum Beispill fir den Automobilsektor, wou Lëtzebuerg e wichtige Standuert ass an och wëll bleiwen. Den *Automotive Campus* zu Biissen ass eng konkret Initiative, déi d’Regierung geholl huet fir der Industrie eng Plaz ze ginn, wou ganz nei Technologie

kënnen entwéckelt ginn an dat an enger Infrastruktur, déi de Kritäre vun der Economie circulaire gerecht gëtt.

An och nei Betriber, déi sech zu Lëtzebuerg wëllen implantéieren, ginn incitéiert sech der Nohaltegkeet ze verschreiwen. Dat gëllt och fir Datenzentere.

Ech weess, dass zanter laangem gespaant drop gewaart gëtt eppes Neies gewuer ze ginn iwwer de Projet vu Google zu Biissen. Déi amerikanesch Entreprise huet am Zentrum vum Land eng Surface vun iwwer 30 Hektar Land kaaft. An et ass richtig, dass do un engem Projet geschafft gëtt vun engem Datenzenter. Et si verschidden Etappen ze huele bis dee Projet sech konkretiséiert an déi néideg Prozeduren an Delaie ginn dobäi respektéiert. Et ass evident, dass e gréisseren Datenzenter en Impakt huet op de Verbrauch vu Ressourcen an ech verstinn, dass dat Froe provoziert, déi och musse beäntwert ginn. An dat wäert och geschéien.

Dozou ass awer och ze soen, dass a Gespréicher, déi tëscht de Responsabele vun der Entreprise an der Regierung drop higewise gouf, dass en Datenzenter muss esou energieeffizient ewéi méiglech fonctionnéieren an de Verbrauch vu Ressourcen esou niddereg, ewéi techesch méiglech muss gehale ginn. Dat ass eng Prämiss un där mir festhalen an déi och net iwwerraschend ass fir Google.

Et bleift awer ganz sécher derbäi, dass den Energieverbrauch vun engem gréisseren Datenzenter héich ass. Do muss een dann also ofweien, wat mer wëllen. De Besoin an d'Nofro fir Datenzentere geet weltwäit erop an eng Entreprise, déi all Dag enorm Quantitéite vun Donnéeën traitéiert wäert hier Capacitéiten an de nächste Joeren ausbauen. Iwwerall op der Welt an och an Europa.

Lëtzebuerg huet grouss Atouten an der Connectivitéit an de Site zu Biissen wier eng ideal Plaz. Et hätt eng staark positiv Auswierkung op de Secteur vun de neien Technologien hei zu Lëtzebuerg. An et schaaft ouni Zweiwel Aarbechtsplazen. Et geet dobäi em e Secteur, deen och an der Logik ass vun enger Ekonomie, wéi se an der Rifkin Strategie formuléiert sinn.

D'Regierung ass dem Projet géintiwwer also positiv agestallt, well e bei eis passt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Mir hunn an de leschte Joren enorm vill gelescht an Initiativë geholl fir Lëtzebuerg méi energieeffizient ze maachen, fir manner CO2 Emissiounen ze produzéiere méi alternative Stroum ze produzéieren.

Et soll een dat unerkennen awer sech gläichzäiteg bewosst sinn, dass mer do net wëllen an net kënnen stoe bleiwen.

D'Koalitioun schafft dofir den Ament un engem exhaustive Klimaschutzgesetz. Mir hu festgehalten, dass dësen Text soll an d'Déift goen, vun deem, wat Lëtzebuerg an de nächste Jore brauch fir déi ambitiéis Ziler ze areechen. Mir ginn eis eng feuille de route, déi iwwert déi direkt an offensichtlech Secteuren eraus geet.

“Mir hu bewisen, dass mer zu deene Länner op der Welt gehéieren, déi Virreider sinn an net op der Brems stinn, wann et dorëms geet all Effort ze maachen, dee néideg ass, fir och deenen, déi no eis kommen, eng liewenswäert Zukunft ze bidden.”

D'Europäesch Unioun spillt dobäi eng zentral Roll an dofir brauche mer eng staark EU, déi sech an de nächste Joren op dat konzentréieren kann, woufir se zoustänneg ass, nämlech d'Liewe vun de Bierger ze verbesseren, Sécherheet ze garantéieren, sozial a wirtschaftlech Perspektiven ze schafen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

An de leschte Méint hat een den Androck, dass mer eis an der Europäescher Unioun an der Haaptsaach mat der Vergaangenheet a manner mat der Zukunft beschäftegen. Den Haaptsujet war an ass leider d'Konsequenz vun engem Referendum um Lëtzebuenger Nationalfeierdag virun elo iwwer 3 Joer.

Et ass de Choix gewiescht vun enger Majoritéit vun de Wieler a Groussbritannien fir d'Europäesch Unioun ze verloossen.

Ech hunn dat scho méi dacks gesot an ech ginn et net midd ze widderhuelen.

“Dee Choix ass ze bedauern. Mir hätte léiwer et wier anescht. Dat Vereenegt Kinnekräich ass en histoersch enken Alliéierte vu Lëtzebuerg a mir sinn ekonomesch enk mat London verbonnen, mir hu wichteg Echangen am Beräich vun der Sécherheet, der Ausbildung, der Recherche an der Kultur.”

D'Auswierkunge vun engem Brexit ouni Accord mat der Europäescher Unioun – also de sougenannten haarde Brexit, si schwéier virauszegesinn, mee et steet ausser Zweifel, dass et net positiv ass – weder fir d'Vereenegt Kinnekräich, nach fir déi aner Länner a scho guer net fir eis.

D'Verhandlungen iwwert Accorden an deene verschiddene Beräicher, déi eng direkt Inzidenz hunn op den Alldag vun de Leit a Groussbritannien an och op eis sinn vun der Europäescher Kommissioun gefouert. Fir eis bedeit dat, dass mer et no engem eventuellen No-Deal Scénario mat engem Drëttstaat ze dinn hunn, mat deem an deene wichtege Beräicher, ewéi notamment dem Austausch vu Wueren keng bilateral Accorde bestinn. Dat bedeit ganz konkret, dass d'Douanestaxen ufalen a Wueren, esou wéi Servicer aus dem Vereenegte Kinnekräich deene selwechte Reegelen ënnerleien, ewéi dat bei aneren Drëttstaaten de Fall ass.

Lëtzebuerg huet, esou wéi déi aner Memberstaaten och, keng grouss ugeluecht bilateral Verhandlung gefouert an d'Solidaritéit an der Europäescher Unioun respektéiert. Allerdéngs hu mer verschidden Aspekter geregelt an esou en direkten Impakt vir d'Briten, déi bei eis wunnen, respektiv fir d'Lëtzebuerger a Groussbritannien ofgefiedert.

Mir wëllen eise britesche Matbierger, déi hei bei eis am Land liewen a schaffen, sou vill wéi méiglech Stabilitéit a Sécherheet offréieren ewéi nëmme méiglech. Fir hinnen en Deel Previsibilitéit ze ginn, hu mer decidéiert dat si bei engem No-Deal während engem Joer mat hirem europäeschen Titre de Séjour hei weider wunnen a schaffen kënnen.

Des Transitionsphase gëtt hinnen d'Méiglechkeet dann eng permanent Openthaltsgenehmigung fir Drëttstaate unzufroen - dëst dann och ënner vereinfachte Konditiounen. Domat stelle mir sécher datt kee vun engem Dag deen aneren all Rechter verléiert.

Mir hunn am Abrëll dëst Joer och zwee wichteg Texter ugeholl, déi d'Finanzplaz betreffen. Esou ass eng Iwwergangsfrist vun 21 Méint agefouert gi während där och no engem Brexit déi Lëtzebuenger Regulateuren am Finanz- an Assuranceberäich et briteschen Acteure kënnen erlaben hir Servicer zu Lëtzebuerg ze offréieren. Deen zweeten Text gesäit d'Dispositiounen am Fongebereich fir. Och hei gëllt eng Iwwergangsfrist, während där britesch Fonge weider zu Lëtzebuerg kenne kommerzialiséiert ginn, no de Reegelen, ewéi se sech haut applizéieren.

“De No Deal Brexit ass allerdéngs kee Szenario dee vu Lëtzebuerg gewënscht ass an ech hunn dem britesche Premier am Kader vu senger Visitt zu Lëtzebuerg och gesot, dass mir eis engem weidere Versuch fir nach en Accord a leschter Minutt ze fannen, net verschléissen.”

Nodeems déi Lëtzebuenger Regierung, wéi vill aner an der EU, laang insistéiert hutt dass et un de Brite wier fir eng nei Propositionen en vue vun engem Accord op den Dësch ze leeën, ass dat finalement d'läscht Woch geschitt.

Mir begréissen dat, well ouni Text um Dësch kann een net op eng sérieux Aart a Weis en Accord negociéieren. Mir sinn am Gaang déi nei Propositionen an hier Implicatiounen am Detail ënnert d'Lupp ze huelen, an dat besonnesch op deene Punkten, déi och am Kader vun der Visitt vum Premier Boris Johnson am September exposéiert goufen: den Impakt op d'Intégritéit vum Marché Intérieur, den Impakt op d'Grenz an Irland, an de Level playing field tëscht der EU an dem Vereenegte Kinnekräich, an dat virun allem en vue vun engem zukünftege Fräihandelsaccord tëscht der EU an dem Vereenegte Kinnekräich

Mir wäerten dat och maachen am enke Kontakt mam Negotiateur vun der Europäescher Unioun Michel Barnier, an dee mir och weiderhin vollt Vertrauen hunn.

D'Hoffnung op e Brexit mat engem Accord hunn ech op alle Fall nach net opginn; ech leeën allerdéngs den Haaptaccent an den nächsten Deeg a Wochen drop, dass eist Land a seng Ekonomie beschtméiglech op e Brexit ouni Accord virbereet sinn

Mir brauche Stabilitéit, Stabilitéit an der Europäescher Unioun an och zu Lëtzebuerg. Et ass de Garant fir eng positiv ekonomesch Entwécklung an zemoos am Secteur vun de Finanzservicer ass dëst en zentrale Facteur.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Déi ekonomesch a finanziell Situatioun vum Land ass positiv an d'Perspektive si gutt. Dat gesinn net nëmme mir selwer esou, dat ass och de Verdikt vun den internationale Ratingsagencen, déi eisem Land alleguerten en Triple A mat stabeler Perspektiv zertificieren. Dat ass wichteg – op een et wëll oder net – well dat eis Kredibilitéit stäerkt an notamment den Zësniveau op den Emprunt'en, déi de Staat opgeholl huet, op engem historesch nidderegen Niveau hält.

“Eis Staatsfinanzen si gesond an nohalteg gefouert.”

Beim Zentralstaat hu mer 2018, fir d'éischte Kéier zanter 10 Joer, en Iwwerschoss verbucht.

D'Tendenz bleift och fir dëst Joer ganz positiv. Enn Juni gouf en Iwwerschoss notéiert vun 869 Milliounen Euro. D'Recettë leien 1,2 Milliarden Euro iwwert deene vum éischte Semester vun 2018, dat ass e Plus vun 13,4%.

D'Dépensë si just em 2,8% oder ronn 250 Milliounen Euro geklommen. Dëst ass selbstverständlech nëmmen eng Momentopnam, ma se confirméiert eis aktuell favorabel Situatioun an der Staatskeess. Et gëtt eis d'Méiglechkeet den Investitiounsniveau weider héich ze halen an domadder Perspektiven ze schafen.

Ech hunn et op dëser Plaz schonn e puer Mol gesot:

Lëtzebuerg huet an de leschte Joren eng demographesch Entwécklung erlieft, wéi et se kaum op der Welt gëtt. D'Populatioun ass an engem Zäitraum vun 10 Joer em iwwer 20 Prozent an d'Luucht gaangen. Gläichzäiteg ass d'Zuel vun de Leit, déi all Dag iwwert d'Grenz bei eis schaffe kommen em en Drëttel geklommen. Dat huet eis virun enormen Défie gesat an et war zum Deel net méiglech den Ufuerderungen un d'Infrastruktur entspriechend gerecht ze ginn. De Stau op der Strooss, d'Pénurie u Personal an all méigleche Secteuren, d'Waardezäiten an den Urgencen. Alles dat ass d'Konsequenz vun enger Entwécklung vum Land, där an der Vergaangenheet net genuch Rechnung gedroe gouf.

Et ass deem an de leschte Joren awer schonn entgéint gewierkt ginn an och an d'Zukunft gëtt et nëmmen eng Äntwert: Mir mussen investéieren.

“Mir hunn fir dëst Joer ronn 2,6 Milliarden Euro fir Investissementer virgesinn. Dat ass 1 Milliard Euro méi, ewéi am Joer 2013. An déi Evolutioun soll weider goen.”

Mir müssen a mir wëlle Lëtzebuerg op d'Défié vun der Zukunft virbereeden. Dofir ass an eiser pluriannuellem Budget virgesinn, dass am Joer 2023 de Niveau vun den Investitiounen fir d'éischt Kéier op iwwer 3 Milliarden Euro klëmmt.

Mir maachen dat fir, awer net op Käschte vun der nächste Generatioun.

Nächst Joer kéint d'Staatsschold fir d'éischt Kéier zanter 2011 bei enger 20% vum PIB leien. Deen Trend no enger dierft och kontinuierlech weidergoe während dëser Legislaturperiod. Ennert deene wéineg Länner mat engem Triple A bei den dräi gréisste Ratingsagencen, si mer domat dat Land mat der niddregster Staatsverschuldung.

Mir halen och weider um System fest eppes op d'Säit ze leeën fir d'Zukunft. Am Fonds intergénérationnel, dee mer an der leschter Legislaturperiod gegrënnt hunn, sinn an der Tëscht 317 Milliounen Euro ugespuert ginn. Dëst Joer hu mer och eng weider Dotatioun vun 52,6 Milliounen an dëse Fond fir déi zukünfteg Generatiounen abezelt.

Eis Staatsfinanze sinn an engem gudden Zoustand an och d'Pensiounskees zesumme mam Fonds de Compensation ass an enger favorabeler Situatioun mat enger Reserv vu bal 19 Milliarden Euro. Dëst entsprécht ronn 4,5 Mol de Prestatiounen, déi aktuell bezelt ginn.

Här President, Dir Dammen an dir Hären,

Zu Lëtzebuerg hunn 100% vun deene Jonken tëscht 16 a 24 Joer Accès op den Internet. An der Alterskategorie tëscht 65 an 74 Joer läit den Taux ëmmer nach bei iwwer 80%.

Mir verbréngen de ganzen Dag iergendwéi connectéiert an aus enger Étude vum Statec vun dësem Summer geet ervir, dass an der Tëscht d'Halschent vun de Leit och extern Servicer notze fir de Stockage vun hiren Donnéeën, vu Photoen, Filmer, Dokumenter asw.

Dernieft hannerloosse mer Spure bei eisen aldeeglechen Aktivitéiten am Internet, sief et Recherchen, Akeef, Bankoperatiounen, Message schreiwen a kréien, Certificat'en ausfüllen a.s.w. Egal, wat mer maachen, wou mer hi ginn, wéi mer eis beweegen; Et ass schwéier bis onméiglech derlaanscht ze kommen, dass et iergend eng Form vun Daten iwwert eis gëtt. Eis Adress ass enregistréiert, den Auto ugemellt, d'Photo um Pass digitaliséiert, de Compte op der Bank gespäichert, d'Rechnunge vum Dokter bei der CNS archivéiert.

Et existéiere weltwäit Milliarde vun Daten iwwer Milliarde vu Mënschen an dat huet seng Virdeeler, et huet Potential an eiser Entwécklung, mee et huet natierlech och seng Geforen. Zu de Virdeeler gehéiert den technologesche Fortschrëtt.

Date sinn eng Matière Première, wéi kaum eng aner. Mat Hëllef vu komplexe Rechnungen, Analysen a kënschtlicher Intelligenz ginn Date verschafft a kënnen e positiven Impakt hunn. Et kann een d'Beispill vun der Fuerschung am medezinesche Beräich nennen. Mat Metadaten iwwer Patiente mat enger

bestëmmer Krankheet, ginn Diagnose verbessert, Präventioun erméiglecht a Medikamenter weider entwéckelt.

Et ass eng Chance. An och mir wëllen déi Chance notzen. D'Regierung huet sech dofir eng Strategie an der kënschtlecher Intelligenz ginn a mir wëllen do am europäesche Spëtzeloton fueren. Déi éischt Phase vun dëser Strategie huet ugefaangen a mir lancéieren nach virum Enn vun dësem Joer d'Consultation Publique an deem Kader. Mir wëllen d'Kritären net ordonnéieren, mee zesumme mat den Acteuren aus der Recherche, mee och aus der Zivilgesellschaft genee definéieren.

“Et ass wichteg an onverzichtbar, dass mer e Kader schafe fir den Ëmgang mat dëser neier Technologie an ier mer zu engem Client vun anere ginn, suerge mer derfir, dass mer eisen eegenen Prestataire kënnen sinn.”

Mir wëllen a mir brauche kloer Reegelen an dat, Här President, Dir Dammen an Dir Häre gëllt fir den Ëmgang mat Daten insgesamt – och mat perséinlechen Donnéeën iwwert eis Matbierger.

Mir haten an de leschte Méint eng öffentlech Diskussioun an et sinn zu Recht Froe gestallt ginn, op déi och zu Recht Äntwerten erwaart ginn. Déi Froe stellen sech haut virun allem, well mer eréischt lescht Joer e neien a kloren Dateschutzkader kritt hunn, wéi ee mat perséinlechen Donnéeën muss ëmgoen. En Deel dovunner betrëfft natierlech och de Staat an aner öffentlech Instanzen, ewéi notamment d'Gemengen.

Dozou muss ee virop drun erënneren, wat den Ursprung vun deem Gesetz – respektiv deene Gesetzer ass. D'Schlësselwuert ass den RGPD, de *Réglement Général sur la Protection des Données*, deen engersäits Reegelen definéiert, wéi an der Europäescher Unioun Donnéeën iwwer Persoune mussen traitéiert a geschützt ginn, an anerersäits, wéi de fräien Dateverkéier an den Échange am Marché intérieur auszegesinn huet. Et ass also net just en Text mat Verbueten, mee och e Reglement, deen ee vun de Grondprinzipie vun der EU, nämlech d' libre circulation fir de Beräich vun den Donnéeën definéiert.

Dee neie Referenzkader am Dateschutz besteet ausserdeem aus zwee Deeler.

Och dat ass kruzial zemoos fir déi Diskussioun, déi mer virum Summer hei gefouert hunn. Et ass eng Kéier, wéi gesot, den RGPD, en allgemengen Text iwwert den Dateschutz an dann ass et eng europäesch Direktiv iwwert déi speziell Datebanke bei Police a Justizautoritéiten. Mir hunn dozou d'lescht Joer am Summer hei am Parlament zwee Gesetzer gestëmmt, eent, dat dëse Reglement begleet an e Gesetz, wat d'Direktiv iwwer d'Datebanken bei Police- an Justizautoritéiten transposéiert.

Den RGPD huet Prinzipie fest geluecht, déi allgemeng gëllen.

D'Veaarbechtung vun Donnéeën ass nëmme ënnert virdrunner festgeluechten an transparente Reegelen erlaabt. Et gëtt zum Beispill de *Prinzip vun der Exactitude*, – et muss also richteg sinn, wat erfaasst gëtt. Et gëtt och de *Prinzip vun der Nécessitéit*, dass een Donnéeën net däerf méi lanag halen, wéi onbedengt néideg. Dat ass en extrem wichtege Kader an et ass och wichteg, dass et eng Instanz gëtt, déi d'Anhaale vun deem Kader kontrolléiert. Zu Lëtzebuerg ass dat bekanntlech,

d'Dateschutzkommissioun, also d'CNPD, déi och Sanktioune kann décidéieren, wann e Verstouss festgestallt gëtt.

Nieft dëser allgemeiner Datschutzgesetzgebung, existéiere wéi gesot separat Dateschutzreegele fir de strofrechtliche Volet, respektiv de Beräich vu Police a Justice an och de Beräich vun der nationaler Sécherheet.

Et si Reegelen an et si Grenzen. Se ënnerscheiden sech vun deem, wat soss allgemeng gëllt.

E fundamentale Prinzip ass hei notamment, dass Donnéeën, déi iwver Persounen erfaasst a gespäichert ginn, engem Zweck mussen déngen – also relevant musse sinn.

En anere Prinzip ass dee vun der Verhältnisméissegkeet. D'Masse vun den Donnéeën an den Opwand, dee gemaach gëtt muss dem Zweck ugepasst sinn. Dat bedeit zum Beispill, dass en automatescht a generellt Späichere vu passiven Informatiounen, ewéi GPS Koordinate vun all den Autoen, déi sech an eise Land beweegen net erlaabt ass. Et gëtt dann och eng Prozedur virgeschriwwen, wat den Accès op Datebanke betrifft och den Transmis vun Daten ass reglementéiert.

D'Reegelen, déi sech fir de Beräich vun de Sécherheits- an Justizautoritéiten applizéieren ënnerscheiden sech vun deenen allgemengen op ganz logesche Punkten. Esou ass et evident, dass e Verdächtegen net muss informéiert ginn, wann am Kader vun enger Enquête Donnéeë gesammelt a stockéiert ginn.

Mee et besteet e klore legale Kader.

D'Interpretatioun dovunner huet eis am Summer beschäftegt an déi concernéiert Ministeren hunn exhaustiv Explikatioune ginn. Et gouf och ënnerstrach, dass een d'Reprochen eescht hellt an eventuell Schwaachstelle wëll behiewen.

De Minister vun der Sécurité Intérieure huet dofir en Avis vun der Dateschutzkommissioun gefrot, dee leschte Mount presentéiert gouf.

Et gëtt virop festgehalten, dass déi thematiséiert Datebanke bei der Police eng legal Basis hunn.

Gläichzäiteg gëtt och festgestallt, dass muss nogebessert gi fir den Ëmgang an d'Gestioun konform ze maachen. Et gëtt Nohuelbedarf zum Beispill wat Garantien am Dateschutz fir Mannerjäreger betrëfft.

“An et gëtt nogebessert. Et ass e Comité de Suivi gegrënnt ginn, wou och mat der Hëllef vun der CNPD elo intensiv dru geschafft gëtt fir Lacunen ze behiewen.”

Bis d'Chrëschtvakanz sollen déi grouss Linne vun de Reforme feststoen an déi zoustänneg Chamberkommissioun gëtt dobäi regelméisseg um Lafende gehalten. An de nächsten Deeg kritt d'Parlament en éischten Text presentéiert fir de Beräich vun der Kameraiwwerwaachung, wou dem Avis vun der CNPD Rechnung gedroe gëtt. Och an der Police selwer geet d'Aarbecht weider an Enn dës Mounts gëtt de Rapport vun der *Inspection Générale de la Police* presentéiert, déi intern Aspekter bei der Applikatioun vum Dateschutzgesetz analyséiert an och déi Konklusioune fléissen an d'Aarbecht vum Comité de Suivi mat an.

Och bei der Justiz ass am Laf vum Summer weider op deem Dossier geschafft ginn, a besonnesch wat dee concernéierte Fichier, de sougenannte „JUCHA“, betrëfft.

D'Reegele wat den Inhalt vum Fichier betrëfft, den Accès op de Fichier, an och d'Durée wéi laang Informatiounen gespäichert sinn, ginn op de Leescht geholl. Zil ass et och hei fir dës Reegele méi präzis ze maachen an den Exigencë vum Dateschutz unzepassen.

All d'Mataarbechter vun der Justice, déi mat deem Fichier schaffen, sinn an der Tëscht och nach eng Kéier sensibiliséiert ginn.

D'Aarbechte fir eng komplett Lëscht ze erstellen vun all de base de données déi d'Justiz huet, si weidergaangen a wäerte sou séier wéi méiglech finaliséiert ginn.

Déi zoustännegen Dateschutzkontrollinstanz fir d'Justiz, d' „autorité de contrôle judiciaire“, huet och decidéiert, fir eng ähnlech Kontroll vum « JUCHA » duerchzuführen, wéi d'CNPD et fir de Fichier central bei der Police gemaach huet.

D'Justizautoritéite schaffen och drun, fir hir Contributioun ze leeschten, fir dass am Kader vum „contrôle des antécédents“, déi verschidde Verwaltungen musse maachen fir eng Autorisatioun kënnen ausstellen oder och fir nei Mataarbechter anzustellen, sou séier wéi méiglech ka legiferéiert ginn.

De Staat an aner öffentlech Instanzen hunn a geréieren natierlech och aner Datebanken, déi baussent dem Kader vun der nationaler Sécherheet fonctionnéieren – wou also déi generell Reegele vum Dateschutz sech applizéieren, wéi se am europäeschen RGPD beschriwwen sinn.

Et geet hei em eng ganz Panoplie vu verschiddene Registeren, Fichieren an Datebanken, déi ënnert Dateschutzbestëmmunge falen. Wat den Ëmgang mat den Informatiounen betrëfft, gouf et och scho virum Akraafttriede vun deem neien Dateschutzgesetz: Den Accès ass limitéiert, all Agent vum Staat huet Obligatiounen a sengem Statut, wat Confidentialitéit betrëfft, d 'Privatsphär vum Bierger muss respektéiert ginn, et gi Reegele vun der Transparenz, all elektronesch Log vun engem Agent vum Staat ass retracable asw. Déi Reegele sinn awer natierlech lescht Joer méi präzis ginn.

Et ass an deem Kader, wou de Staat sech eng eegen Instanz ginn huet fir den Dateschutz vun de Bierger ze verbesseren an ze garantéieren. De *Commissariat à la protection de données auprès de l'Etat* huet als Haaptaufgab déi staatlech Instanzen derbäi ze begleeden an ze berode fir Dateschutzreegelen optimal unzewenden. Déi Instanz huet awer net eréischt lescht Joer ugefaange mat schaffen, mee schon am Virfeld vum Akraafttriede vu RGPD eng wäertvoll Aarbecht geleescht.

Den Ament ginn beim Commissariat à la protection de données auprès de l'Etat ronn 1400 Acitivités de traitement an Dateschutzregistre vun den einzelnen Administratiounen gefouert. Dat betrëfft all méiglech Beräicher. Et geet vum Register vun den Handelsermächtigungen am Wiirtschaftsministère bis zu den Immatriliatiounen vun de Gefierer op eise Stroossen.

Mir sinn ëmgi vun Datebanken an se ënnerleien all dem Dateschutzgesetz an se sinn all dem Contrôle vun der nationalen Dateschutzkommissioun der CNPD ausgesat.

Et ass deemno evident, dass an de Ministèren, Verwaltungen a Servicer net eréischt zanter kuerzem dru geschafft gëtt fir sécher ze stellen, dass d'Applikatioun vum Dateschutzgesetz och konform ass. De Commissariat dee vir d'Datebank beim Staat zoustänneg ass, huet 2014 mat senger Aarbecht ugefaang a vill Sensibiliéierungsarbecht geleescht.

Virun 3 Joer ass och en interministeriellen Aarbechtsgrupp en place gesat fir sech op déi nei Bestëmmungen ze preparéieren an en Aktiounsplang gouf ausgeschafft fir d'Agente beim Staat ze sensibiliséiere an et sinn zum Beispill nei Formatioune beim INAP agefouert ginn .

Den Dateschutz ass essentiell an d'Vertrauen an déi ëffentlech Instanzen ass de Pilier vun enger Demokratie.

De Bierger muss sech drop verloossen, dass de Staat virsiichteg mat Informatiounen ëmgeet, déi perséinlech sinn. A mir wëlle sécher goen, dass dat Vertrauen net verluer geet.

“Ech proposéieren der Chamber, dass de Kommissariat fir den Dateschutz beim Staat chargéiert gëtt fir e Rapport ze maachen iwwert den Etat des lieux vun der Applikatioun vun den Dateschutzregele beim Staat selwer.”

Dat bedeit, dass déi Instanz eng breed Analys vun de base de données mécht an eventuell Schwachstellen identifizéiert.

Déi zoustänneg Chamberkommissioun gëtt dobäi reegelméisseg informéiert an um Enn proposéieren ech en Débat de Consultatioun hei am Parlament, wou d’Konklusioun vum deem Rapport kënnen diskutéiert ginn. Wa sech sollt eraus stellen, dass et Lacune gëtt – sief bei der Exekutioun vum Gesetz oder vum Gesetz selwer – da sollen déi behewe ginn.

De Prozess bedeit net e Moratoire um Effort den Dateschutz ze respektéieren. Ganz am Contraire. D’Gesetz gëllt an et muss respektéiert ginn an d’Anhale vum Gesetz gëtt duerch d’CNPD kontrolléiert – bausent dem Staat an am Staat selwer.

Wat mer hei proposéieren ass en zousätzlechen Effort an eng objektiv Analysen, déi zu Verbesserungen an zu méi Vertraue soll féieren.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Ech maachen haut keen Tour vum all den Departementer a Ministère fir opzeielen, wat an de leschten 12 Méint op den Instanzewee bruecht ginn ass a wat elo an de nächste Méint an der Chamber deposéiert gëtt. Ech hu mech elo op zentral Punkte vum der Aktualitéit konzentréiert an op Erausforderungen, déi imminent sinn.

Et ass net, dass well ech haut net déi verschidde Beräicher vum der politescher Aarbecht schwätzen, dass déi dofir manner wichteg wieren.

De Contraire ass de Fall. Déi sozial Fro an d’Kohäsioun an eiser Gesellschaft ass ze wichteg, fir se an e puer Kapiteln vum enger Ried unzeschwätzen. D’Zukunft vum eise Kanner, d’Prioritéiten an der Bildung, der Formation professionellen an am Fuerschungsberäich ass zentral fir d’Zukunft vu Lëtzebuerg. D’Gesondheetspolitik

an eng optimal medezinesch Versuergung, den Aspekt vun der Sécherheet an d'Lutte géint Kriminalitéit sinn Deelberäicher vun der Regierungspolitik, déi de Bierger direkt an all betreffen. D'Ëmsetze vum Kulturentwécklungsplang féiert zu eng Opwäertung vum Kënschtler, déi et verdéngt thematiséiert ze ginn. D'Logemenstproblematik ass net geléist an déi verschidden Initiativen, den Effort vu Staat a Gemengen, deen amgaangen ass, fëllt méi ewéi e puer Paragraphen a menger Ried an e puer Minutte vun ärer Opmierksamkeet.

Ech léise mech dofir bewosst vun deem Modell fir eng Opzielung ze maachen a sécher ze goen, dass esou vill ewéi méiglech Leit eppes héieren hunn, wou se kënnen e Kräizchen hannendru maachen.

Mäi Kräizchen ass haut bei deem , wat eis den Ament am meeschte beschäftegt, well et eis beschäftege muss, nämlech d'Zukunft vun eisem Planéit. Et féiert derzou, dass mer eis a Fro stelle mussen an och dat hannerfroen, wat mer maachen.

Ech gehéieren awer zu deenen, déi dat positiv bewäerten an als Chance ugesinn. Et ass eng Chance, well et eis erlaabt an d'Déift ze goen, vun deem, wat mer maachen a wat mer ustriewen. U sech ass et eng Fro vun der Gerechtegkeet, eng Fro vun der Gerechtegkeet tèscht de Generatiounen.

Mir beschäftegen eis haut mat deem, wat wäit virun eis läit, well et néideg ass.

Mir agéiere laangfristeg an déifgräifend. An dat maache mer och iwwert de Wee vun der Steierpolitik.

Mir sinn am Gaang un enger déifgräifender Reform ze schaffen, déi verschidden Aspekter an Elementer consideréiert.

“Et gëtt eng ekologesch Reform a steet an der Logik vun deenen ambitiéisene Ziler, déi mer eis als Regierung an der Klimapolitik ginn.”

Iwwert de Wee vun de Steieren hu mer en Hiewel fir en Afloss drop ze huelen, wou d’Prioritéite leien, wéi d’Land sech soll weider entwéckelen, wéi eis Ekonomie, mee och den Alldag vun de Mënschen, déi zu Lëtzebuerg hiren Alldag verbréngen an der Zukunft ausgesäit. An deem Hiewel solle mer notzen.

Dat gëllt gläichermoossen um sozialen a gesellschaftspolitesche Plang.

Eist Land an d’Aart a Weis, wéi mer léiwene a schaffen huet sech an de leschte Jorene a Joerzénge verännert. D’Aarbecht vun dëser Majoritéit huet deem an de leschte 6 Jore Rechnung gedroen. Mir hunn a ganz verschiddene Domäne d’Politik de Realitéiten ugepasst. An dat maache mer och an dëser Legislaturperiod.

Weider maachen amplaz weidermaachen.

“Eng Individualiséierung bei de Steieren ass dofir en zentraalt Element vun enger Gesellschaftspolitik, déi drop aus ass, Ongerechtegkeeten a Vulnerabilitéiten ofzeschaffen.”

Et geet hei em e fundamentaalt Ëmdenken an et si grouss Effortene an och vill Zäit néideg fir dat ëmzesetzen.

Eist Zil ass awer kloer. Mir suerge fir méi Gerechtegkeet a setzen den eenzele Mënsch an de Mëttelpunkt onofhängeg vun der Aart a Weis, wéi e säi Liewen organiséiert huet a wéi sech seng Situatioun am Laf vu sengem Liewe verännert.

Esou eng Reform brauch Zäit an hirer Ausaarbechtung an och fir se ëmzesetzen. Et mécht sech net an engem Dag an Decisiounen, déi Mënschen an hirem Liewe fir sech geholl hunn, sollen och respektéiert ginn. Mir schaffen dofir un engem progressivem Aféiere vun der Individualbesteuerung an dat iwwe e méiglechst laangen Zäitraum.

Et gött awer och Aspekter bei enger Steierreform, déi net kënne waarden, well mer weider Léisunge brauchen, déi méi urgent sinn. D’Fro vun der Präisentwécklung am Logement ass do déi iewescht Prioritéit. Eng Transformatioun vun der Grondsteuer ass do ee Schlëselement an dierft sech an der Reform erëm fannen.

Mir müssen d’Leit ënnerstëtzen an entlaaschten, wou et néideg a noutwenneg ass. Mir müsse Perspektive schafen an derfir suergen, dass d’Mënschen sech wuel fillen, dass se sech op dat kënne konzentréieren, wat hinne wichteg ass.

Perspektive schafen, heescht och, dass mer weiderhi kënne sécher stellen, dass eis Wirtschaft kompetitiv ass - an engem Kontext, deem dem Land ugepasst ass.

Mir hunn an de leschte Joren ëmmer erëm Initiative geholl fir eis Entreprises ze stäerken an hinnen e Kader ze offréieren, deem et erlaabt sech positiv ze entwéckelen. Dat och um steierlechen Niveau, mat enger Baisse vun der Kierperschaftssteuer dëst Joer vun 18 op 17 Prozent a fir mëttelstänneg Betriber esou guer op 15 Prozent.

Mir wëllen och am Kader vun enger Steierreform weider mat den Patronatsvertrieder iwwert déi fiskal Kompetitivitéit diskutéieren a no Léisunge sichen am Geescht an am Intérêt vum soziale Fridden, deen zu eiser DNA gehéiert esou wéi d'Innovatioun an d'Upassungsfäegkeet un den internationale Kontext.

“Mir brauchen e Wee vun der konstruktiver Kommunikatioun an d'Regierung setzt sech aktiv duerfir an, dass de Wee och weder e sens unique, nach eng Impasse gëtt.”

Här President, Dir Dammen an Dir Hären,

Mir liewen an engem Land vum Dialog. Zu Lëtzebuerg schwätzt ee mateneen an et schwätzt jidderee mateneen. Mir léisen an évitéiere Problemer a Konflikter, well mer matenee schwätzen. Mateneen, a net just iwwerteneen. Dat huet eng laang Traditioun an et huet eis bis elo ëmmer no vir bruecht.

Et gëllt fir den Dialog op politeschem Niveau, fir den Dialog tëscht de Sozialpartner an och fir den Dialog tëscht der Politik an der Zivilgesellschaft.

Déi Erausforderungen, déi an de nächste Jore virun eis leie brauchen och e méiglechst breede Konsens an ech sinn zouversichtlech, dass mer dee Konsens fannen.

Et geet net duer, dass mer all un engem Strang zéien, mir müssen och all an déi selwecht Richtung zéien.